

ČASOPIS ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH SKAUTŮ A SKAUTEK V ZAHRANIČÍ Č.49

Chcem Věrní Zůstat Také Dál

Calif XII 1976

Redakční kruh: V.Balejka, V.Eliášová, Dr.V.Fanderlik, E.French, L.Rozsypal, Dr.F.Woitse

Adresa redakcie: STOPA, 3133 Shipway Ave, Long Beach, California 90808, U.S.A.

V Európe: SKAUTED, Postbus 2480, Utrecht, NEDERLAND

Vánoce u nás doma.

Kouzlo, mysterium vanoc, narozeni Krista; je to tak zvlastni, clovek vzpomina s hlubekym podivnym uspekenim veci nedavne minulych, obzvlast je to vraci-li se pod kouzlem slov jejich obsahem do ranniho mladi, jez se mu usekove vrylo do pameti nadcsmti a presnosti az prekvapiveu. Prekrasne, nezapomutelne "Vanoce", z nichz kazdy den ma sve nepopsatelne fluidum, do ktereho se hali, kolik obrazek a stranek v ne vazane knize vzpominek.

Co znamena dalka pro vzpominku, mene nez nic. Vidim to moji vesnicku v Bezkydech, vidim take Prahu, snih pada puvabne a tise na moji vesnicku a na Prahu. Praha si udržela svuj odveky vanocni tep. Po obou stranach radu Karlova namesiti i v ulicich, ktere je pretinaji, stal stanek na stanku a mimo ne proudili v nekonecných radach vanocni k. poi. Vsechno nas lakalo v tech prostych boudach, kazdy a kazdy rok. Ale to nebylo to hlavni, ty nekonecne trpytne a ojinene rezezy na stromek, jablonecke ozdoby vsech barev a cen, sladke dobroty, po dalekem okoli vonici frantisky, purpura a kadidlo. Nikoli cnc ceske breusene skle v mistech, kam se prislo ulickou Na Zderaze, nebo spodem z Myslilkovy ci Spalenou ulici, nikoli ovoce, crisky, hracky. Ba ani jehly smrcku a jedlicek, to vse byla jen vnejsi, nedulezita tvar "Vanec"!

Prazak tech staatnych let, na ktere vzpominame jako na blednouci pohadku, nejak jihl jiz tydny pred slavnymi svatky. A nejen Prazak. Kde kde prozival vnitrneji velikou dobu celeho adventu. Od ranniho, mlhaveho sera svitily do ulic plapolave svice otevrenych kostelu a vlevaly mir do dusi i srdci. Zivot proudil ve znameni pokory, stedrosti a smireni.

Vzpominame, "Domove", na Tebe v predvecer tajemneho svatku. Nase mysli preletaji ocean a toulaji se Tebou a mista na misto. Od babky do kelika salku zachumlane a prodavajici zlate nebo zelene jmeli pro stesti, od prepychovych obchodnich domu s matnym leskem neonu az po promrzleho kluka ze Zizkova na rohu Ovocneho trhu, vychvalujiciho umeunene papireve andelicky vlastni vyroby. Lehce, jako ve snu se prodivame ulickou v Kotoich, tam, kde se staleti nepohnulo a jez jsou zapecim Prahy. Nebylo by divu, kdybyste tam jeste dnes potkali pana Broucka na jeho vyletu do 15. století. Hluk, ruch, vyvolavani a smich. Taky tadi voni frantisky a kadidlo.

Jilska, Zelezne dvere, Melantrichova, Karlova, Marianске namesti. Platnerska, staromestske namesti. Podloubi u Kynzla, Orlej. Sypajici se snih, sane a rolnicky. "Hlavou to tak lehce cinka, hezka, smava upominka"!

V dobe kolem.....seste hodine; trziste a namesti utichla, stanky slozeny a kade prazdne. Snih je hluboky a tichy. Prvni hvezdicka uz davno vysla, davno sviti. Zivot se prestehoval do vnitru domu a kostelu, prisla hodina zaricich oken svatvecera. Jen tu a tam jdou ulicemi lide.....samotari a takovi jez vzpominky zenou do ulic. Snad cely rok nevzpominali. Az tajemny svatek je donutil. Prostor je pln melodie, kterou neslysis, ale vnimas nejakym sestym smyslem.

A pak po veceri, jdeme do kostela na pulnocni. Rok 1948, prvni "Vanoce" v cizine.....nejtezsi, nejsmutnejsi a nejsilnejsi na tesknici. Tenkrate jsem utikal v podvecer Stedreho dne daleko do poli v alspkem mestecku Murnau.

Tam jsem vzpominal co je podobnosti v tech dlouhých desetkach nestastnych let doby Pokarlovské s dobou nasi, take jiz nekolika desetiletou. Je tu stejny pre- sun vlady do rukou neschopnych, jez nahrazuji schopnost krutesti, krutcvladou.

O Vanoce, O Vanoce.....tak to byvalo.....cele okoli se seslo k jeslim, symbolu Bozihorozeni, ve den nejvetsiho krestanskeho svatku!

Bedrich
1976

V Á N O C N Í P O Z R A V .

Stalo se tradicí mezi námi skauty v exilu za těch skoro čtyřicet let, že se na Štědrý den večer díváme na severku a myslíme na ty, kteří zůstali doma a nemají privilegium svobody. Nemohou skautovat, tak jako my. Jsou to naši bratři a naše sestry a nesmíme na ně zapomenout.

Zamyslete se nad tím co se děje a co se bude dít. Nikdo není prorokem, ale všichni, jako dobří skauti, pozorujeme a uvažujeme.

Čen slepý nevidí, že si svět uvědomuje že jsme přecenili ten svůj veliký R O Z U M , který nám přinesl tolik pokroku a a blahobytu.

Dostáváme se rapidně ke dnu surovin. Ničíme lesy, otravujeme řeky i moře a nemyslíme na ty, co přijdou po nás.

Je nás příliš mnoho na světě a stále nas přibývá...bohužel těch bezmocných, chudých a nevědomých.

Přecenili jsme kouzelnou sílu rozumu a zapoměli jsme, že máme také S R D C E .

Nemoc dnešní doby není tuberkulóza, ale e g o i s m s , či jak my říkáme s o b e c t v í .

A právě mezi mládeží se začíná projevovat touha a snaha nemyslet jen na sbe, ale také na jiné. Ta stará myšlenka Konfuciova, Kristova a Senekova přes Husa a Komenského nikdy nezemřela.

Če na nás skautech, abychom si uvědomili smysl našeho skautského zákona, hlavně třetího, pomahati bližnímu, čtvrtého, býti bratrem a přítelem, šestého, ochráncem přírody a předně a hlavně osmého, neživit zášť a nenávisť.

Budeme příkladem i když je nás ještě málo a věříme, že ten zástup lidí dobré vůle poroste.

Vánoce jsou svátkem míru a lásky a té vám přeje nejvíc

V á š

Velen

Kde byl náš domov ?
Pokracování

Vnísil se prvně do sporu moravských, kde právě zemřel knize Mojmir a kde několik příbuzných jeho hadalo se o trun. S pomocí Ludvikovou uveden tam na trun Rostislav, který nejvíce platil a sliboval Nemcum svoji oddanost. Nad takovým vitestvím zajasali Nemci a umyslili si zahospodariti podobne i v Cechach. Ale prepocitali se! Cechove když videli jak dopadlo vse na Morave, vystoupili proti Nemcum a zle je porazili. Dlouho nemohl Ludvik zapomenouti, dlouho suzoval cesky narod, ale ponevadz mel nepratele na vice stranach, nemohl niceho poriditi. I ostatni Slovane, ba pozdeji i moravsky knize Rostislav vyknuhli se z nadvlady nemecke.

Aby jednou vzata byla Nemcum valecna a bezvysledna zaminka, ze zavadi krestanstvi, rozhodl se Rostislav pozvati z Recka slovanke kneze na Moravu. Na zadost jeho prisli roku 863, Konstantin a Metodej s mnohymi jeste pomocniky, kteri rozesli se po cele zemi, aby hlasali lidu uceni Kristovo. Sam tehdejsi knize cesky knize Borivoj se svou choti Ludmilou nechal se pokrtiti od slovanskyh knezi a tak krestanstvi bez valek a cizi reci rychle se sirilo mezi vsim slovanskym narodem. Borivoj jest zvan prvnim krestanskym ceskym knizetem.

Pusobeni slovanskyh knezi, kteri usporadali tez prvnim slovanskou abecedu a zaujmali mista prednich uredniku cirkevnych, nelibilo se Nemcum, protoze ztratili tak nejen hmotny uzitek, ale protoze slovanske zeme stavaly se v nabozenске pricine samostatne. Znovu pocali valku proti Rostislavovi a nebyti zrady domaci, byl by Rostislav vsecky utoky rozezlenych Nemcu odrazil. Synovec Rostislavuv Svatopluk spratelil se s Nemci, sam zajmul Rostislava a doufaje, ze stane se panovnikem, vydal ho Nemcum. Ti odsoudili Rostislava k smrti; konecne vsak byl oslepen a uvrzen do vezeni. Take Svatoplukovi nebylo duverovano, byl zajat a do zalare uvrzen. Nemci pak sami vládli na Morave. Když vsak doslo tam ku vzboureni se lidu proti nemeckym panum, tu vzpomnel si Ludvik na Svatopluka; po ruznych slibech sveril mu vudcovstvi svych vojsk proti Moravanum.

65 let amerického skautinku.

Před několika týdny americký skautink slavil své 65-te výročí. Je to uctihodná doba, ale ještě větší pozornosti si zaslouží ta skutečnost, že během této doby stalo se více než 50 milionu chlapců a devčat členy tohoto ušlechtilého hnutí.

Jedna generace přicházela a jedna odcházela. Toto je nyní třetí generace, kde nejen otec, ale také dědeček je hrdý na svého vnuka, jako skauta a dodržuje slavnou skautskou přísahu a Zákon.

Americký skautink měl, tak jako skautink v mnoha zemích těžké doby. Toto hnutí prožilo v Americe 4 války a v době deprese v letech 30-tych zdalo se, že skautink nebude zachráněn. První náčelník James E. West nepodlehł slabosti. Sam jako sirotek a také mrzak prožil těžká léta a toto pomohlo mu v jeho boji o udržení skautinku v těchto těžkých dobách.

První světové války, američtí skauti prodali více než 2 miliony válečných bondů za svobodu a postavili tisíce a tisíce válečných zahrad. Miliony tun různého kovu a papíru bylo sebráno skauty jako pomoc ve válce o svobodu.

Po skončení války nastala ještě další práce. Heslo které bylo ráženo skauty "War is over, but our work is not" (Válka je skončena ale naše práce není.) jasně dokazovala myšleni skautu. Velké epidemie chřipky, která stála tisíce životů, byla dalším úkolem pro skauty, kteří pomáhali, kde se dalo.

Před několika lety napsal Arnold Hano reportáž o skautském "Jamborette", které se konalo v táboře Golden Empire Park Pollack v Sacramentu v Kalifornii. Toto Jamborette bylo navštíveno 200 skauty a 150 vedoucími jako účastníky, avšak bylo to trochu jiné shromáždění. Skauti byli slepi, neb postižení jinou nemocí, jako krivici, dětskou obrnou a pod. Slepi hoši četli příručky na vření v jazyce Braille a připravili kompletní jídlo pro svoji skupinu. Jiní, kteří nebyli schopni chodit četli mapy, vazali uzly, připravovali vlajky a pod. V Americe je více než 250 000 nějak postižených chlapců a devčat, kteří nestojí stranou ale činně se zúčastní skaut. činnosti. Skautská myšlenka je čistá a činnost otevřená všem bez rozdílu barvy, náboženství, nebo místa původu, zduraznil Charles Crew vedoucí skautu města Portland v Oregonu. Crew je černoch.

V Grand Rapid, Michigan, stal se skautem chlapec, kterému říkali "Junior" a kterému se nyní říká President Gerald Ford, a který je dnes jeho hrdý na svoje odborky a jméno Eagle scout.

B I L A N C I A.

Koncom roku, každá organizácia pripravuje správu o činnosti za minulý rok a ja sa pokusím napísať takúto správu o činnosti skautských oddielov v Kalifornii v jedinom to štáte v celej Amerike a Kanade, kde existujú naše skautské oddiele.

V Kalifornii, lepšie povedané v Los Angeles máme skaut. oddiel br. Luboša, ktorý usporiadal zimný tábor, dva letné tábory, niekoľko skaut. výletov za priemernej účasti 20 členov.

Skautský oddiel-Explórer-, ktorý vedie br. Oldo, usporiadal povestný "puťák", visceré dvojdňové výlety, zimný tábor za priemernej účasti 15 členov. Okrem toho, obidva oddiele sa zúčastnili medzinárodnej skaut. besiedky poriadanej z príležitosti BP narodenin.

Skupina Old skautov, okrem pravidelného vydávania Stopy, aktívne pomáhala a spolupracovala s IFOFSAG a pomáhala našim skautom, keď o to bola požiadana.

Toto je b i l a n c i a našej práce a ten, kto aktívne pracuje v zahraničnom skautingu vie oceniť i tak zdanlivé málo. A náš program na rok 1977? Skauti majú naplánované zimný tábor, dva letné tábory, Explórer- zimný tábor a puťák a niekoľko dvojdňových výletov, Old skauti, pravidelné vydávanie Stopy a všetky skupiny sa zúčastnia vianočnej besiedky poľských skautov, medzinárodného programu vo Februári, medzinárodného tábora v Juli, medzinárodného tábora v Septembri a spoločných skaut. závodov koncom roku.

Držte nám palce, aby sa nám to všetko podarilo.

- Fakir -

z redakcie;

Dobrovolné príspevky na Stopu poslali: Olda F. Calif. Dol. 5-,
Dr. F. W. Monrovia 10 Dol., Dr. S. 5 Dol., V. K. Los Angeles 5 Dol.,
Libuse D. New York 13.81 Dol. (14 Dol. kanadských.) Srdečná vďaka.

PREDPLATNE NA STOPU NA ROK 1977 : D O B R O V O L N É.

~~~~~

Vesele vianočné sviatky
požehnany Nový Rok

praje redakcia

Co chybí výchovným spolkům mládeže?

Navštívil jsem loni Svetové Skautské Jamborée v Norsku a znova jsem se zamyslel nad problémem mládeže a výchovných organizací.

Jsem vychovatel mládeže snad od 13 let, kdy jsem se stal rádcem skautské družiny a potom jako skautský vůdce, jako právník a člen komise pro mladistvé provinilce, jako profesor na střední škole a na Vysoké škole, sekretář YMCA a jako psycholog se domnívám, že problem dnešní mládeže není tak záhadný. Těžká je ovšem odpověď, jak ho řešit.

Mládež je v krizi na obou stranách ideologické hranice. Rusko a Čína má tyto problémy jako Západ.

Každý vidí, že symptomy jsou všude tytéž:

1. Nedostatek kázně, vzpurnost, odpor k dospělým a k „establishment“. Roztržka mezi rodiči a dětmi.

2. Redonism a touha po ukojení okamžitých přání. Většinou prostých pudů. Velice často sex.

3. Nedostatek cíle, rozhodnosti, vytrvalosti a schopnosti se soustředit.

4. Mravní nezodpovědnost a nespolehlivost.

5. Povrchnost a přeletavá pozornost a zájem.

6. Lenost a jakási nervová únava.

7. Sexuální výstřelky a neschopnost ovládnutí pudů.

8. Neupřímnost, nepoctivost a stálé předstírání jiné osobnosti.

9. Strach býti nápadný, směšný ale zároveň touha vzbudit pozornost a respekt individualitou.

10. Touha patřit k někomu, či něčemu, být jedním ze skupiny, tlupy či kroužku. Přitom ovšem strach neztratit svou individualitu a snad i odlišnost.

Rozpory v těchto požadavcích jsou na první pohled patrné.

Nefikejme si, že je to něco nového a že to nikdy nebylo. Rozdíl je jenom v intenzitě a snad v tom, že více mládeže tím trpí, a více trpí.

Dnešní psychologové vědí mnohem víc o duši mládeže, nežli věděl Komenský, Baden Powell a Rousseau, dnešní společnost může mládeži daleko více poskytnout nežli minulá století, rodiče dnes jsou vzdělanější. Život je snažší a pohodlnější. Je více času k zábavě a odpočinku. Mnohem více se věnuje zábavě.

A přece něco není v pořádku.

Máme mnoho výchovných spolků a organizací a všechny si nařikají na stejnou potíže, které jsme si uvědomili.

Všechny totiž užívají stejných tří prvků při své práci:

A. Zájem dítěte se musí nejprve získat, dát mu něco po čem touží. Rousseau slibuje odměny Emilovi, Latinská Paedagogie z r. 1570 v Montpélier doporučuje, aby se vychovatel vymyslel do duše dítěte a začal odtamtud. Baden Powell píše ve

Scouting for Boys; „Ryba se chytá na to, co jí chutná a ne co chutná rybě“. Komenský tvrdí, že žák musí vidět výsledek své práce a pokrok a tím se jeho zájem udržuje. Moderní psychologové zjistili, že krysy reagují při pokusech jenom, když dostanou odměnu a Pavlov stejně dával svému psovi po každém úkolu něco k snědku a pochválil ho. Tomu se říká motivation.

B. Určité vlastnosti a schopnosti, jakož i znalosti a zručnosti se musí vychovat při celém výchovném procesu. To je ta náplň věcná. V Sokole se vcičí zručnost, síla obratnost a pod. Při sportu podobně ovládnutí těla a zvyšuje se odolnost, cvičenec se otužuje.

C. Vedle tohoto účelu je tu však také nepřímý účel a to je mravní výchova. Všechny ty vlastnosti, které dnešní mládež postrádá, podle našeho pozorování, se právě vychovávaly u ní v těchto organizacích. Většina z nich byla založena na náboženském podkladě, nebo alespoň na mravním podkladě naší křesťanské kultury. Všechny tyto výchovné organizace vyžadovaly kázeň, bez níž by nemohly provádět svůj program, poctivost a upřímnost, bez níž by se skupiny rozpadly a nebylo by důvěry a schopnost ovládat se a často i obětovat své pohodlí ve prospěch celku.

Dnešní mládež dostává a chce A i B avšak uhýbá se požadavkům pod C. Do YMCA se chodí plavat, v Sokole se vcičí, se skauty se jde tábořit, do školy se chodí, aby žák dostal vysvědčení. Nejde mu o to, aby se něčemu naučil a něco skutečně ovládnul, ale aby prošel.

A tak není, divu, jestliže tyto organizace vycházejí na prázdko.

A rodiče to vidí, chápou, ale ve své „opičí lásce“ a zájmu, aby jejich dítě vyniklo, ještě pomáhají švindlovat, podepisují omluvenky, že chlapec byl nemocný a vezmou ho na hon či na výlet. Piší za něho úkoly a na universitách opatřují „ghost writers“, starší studenty, kteří za peníze vypracují jinému studentovi jeho písemné práce, podle nichž je klasifikován. A pak se diví, že děti je také šidí, nemají k nim důvěru, obelhávají je a užívají stejných metod proti nim.

Nejsou to ovšem jenom rodiče, které korumpují své děti, ale stejně cvičitelé tzv. coachové, nebo trenéři; podvádějí ve prospěch svého mužstva jen aby docílili výsledky a dostali pochvalu a často i vyšší plat.

Skauting, pochopitelně také nešel tímto procesem hlavně proto že se stal více spolkem, nežli Hnutím a jeho funkcionáři, většinou, placení zaměstnanci, musili vykazovat „výsledky“. A tak se stalo, že mi poslali chlapce, abych ho pro jeho odbornou zkoušku vyzkoušel a dal mu odznak tlumočnicka zněmčiny. Nedovedl říci: dobrý den, nepřečetl ani řádky a ne-

SAMUEL MORSE

Kdo by ze skautů neznal morseovku. Málokdo však zná jejího tvůrce Samuela Frelly Breese Morseho. Narodil se 27. dubna 1791 v Charlestownu v USA. Stráslivě rád kreslil a při svých studích na universitě v Yale projevil veliký malířský talent. Rodiče však tohoto chlapce nadání nepřáli. Nebýt přítele malíře Ellistona, těžko by se Morseovi jeho přání být výtvarníkem splnilo. Přeplavil se přes velkou loď a po dokončení studií pracoval v Anglii, v královské akademii. V roce 1812 získal vysoké vyznamenání, byla mu udělena zlatá medaile londýnské umělecké společnosti za sochu Herkula. Zdálo se, že se zapíše do dějin lidstva jako vynikající sochař... Ale — jako by se plnilo proroctví otce a matky. Nikdo nechtěl Morseovy obrazy a sochy kupovat a Samuel F. B. Morse poznal hlad. Přestěhoval se tedy do New Yorku, kde se stal na čas oblíbeným malířem portrétů. Znovu však přišlo neštěstí, zemřela mu žena i rodiče. Morse hledá zapomenutí a odjíždí znovu do Evropy, tentokrát do Itálie a do Francie.

V roce 1838 pověsil malířství do jinitloně na hřebek. Sestavil z čárek a teček abecedu, kterou se mu podařilo vyslat na vzdálenost 40 stop. Svůj systém později zdokonalil a vynalezl zesilovač proudu, aby mohl vyslat na větší vzdálenosti. Kromě toho vynalezl přístroj, který mu umožnil vyslat z jedné stanice do různých odboček současně.

Zbývalo najít mecenáše, který by do Morseových vynálezů vložil peníze. I ten se našel: byl to Alfred Vain, který v roce 1837 pomohl nápad zhodnotit. Ale ani další cesta nebyla přimočará. Teprve v roce 1834 povolil americký Senát uvolnit třicet tisíc dolarů na zřízení telegrafní linky z Washingtonu do Baltimore a 24. května 1844 byla poslána první depeše. Samuel B. F. Morse se stal uznávaným a uctívaným, ještě za jeho života, v roce 1871, byl mu v New Yorku postaven bronzový pomník. Rok na to, krátce před narozeninami, pan Morse umřel.

rozuměl ani ovema větám, které jsem pomalu a několikrát vyslovil. Když jsem „ho vyhodil“, stěžoval si vůdce, že jeho oddíl nedostane pochvalu, protože nesplní plán.

Lord Rowallan, světový náčelník skautů, někdy po válce, řekl kdesi: „Výsledek výchovné práce se pozná ne podle počtu odznaků, ani množství dní strávených v táborech, ale po dvaceti letech, když vůdce vidí, kam to jeho chlapci přivedli. Kolik se jich kamsi dostalo, žije spokojeně a vychovává dobře své děti, a na druhé straně, kolik se jich rozvedlo, skončili ve vězení, mají špatnou pověst jako obchodníci a pod“.

Naše společnost se dere kupředu za každou cenu a ty zásady, které minulá generace nazývala mravními, odbývají jako zastaralé, Viktoriánské, pokrytecké a nepraktické.

Roknete; že dnešní organizace mládeže a stejně i skauting jsou spíše dětské organizace, protože mládež od 15 let se nedá nijak organizovat. Popárkuje se, hořdjuje zábavě a účastní se sportů většinou jenom pasivně, když se dívá na zápas na obrazovce děma. To je pravda. Nesmíme však zapomenout, že právě dětský věk je dobou kdy se vytváří schopnosti a dovednosti. Tanečnice musí začít v šesti letech, aby to někdy přivelela a bruslař musí začít jako dítě. Jazykům se učí snadno před pubertou, ale nikoliv na vyšší střední škole. A přece se začíná svýcvikem pozdě, protože to je „snažší pro administrativu“. Dnes dokonce psychologové tvrdí, že v útlém věku 2—3 let se vytvoří základní povahové rysy. Já sám o tom nepochybuji, protože jsem se o tom mnohokrát přesvědčil u svých vychovanců a žáků. Škola a výchova to však přehlížejí.

Musíme také přiznat, že mládež dospívá dnes dříve, nežli před půl stoletím a puberta se posunula o rok i dva už na 12 let u děvčat a 13 let u chlapců. A to je asi poslední čas k vybudování zvyků, zásad a mravního základu člověka. Není tedy nijak brzy, ani pozdě.

Vážným problémem všech organizací mládeže je koedukace, hlavně kde členové jsou přes 15 let. Tělocvičné a sportovní spolky ji většinou zavedly tam, kde se to dá. Problém je ovšem u turistických a tábornických spolků a předně mezi skauty.

V Rusku oddíly pionýrů jsou koedukační, ale tam jde výhradně o děti před pubertou. První, kdo zavedla koedukační oddíly mládeže starší byla Israel. Zkušenosti z Kibutzů byly příznivé. Později to byli Švédové, kde také koedukace se již dávno vžila. To je ovšem také otázka zvyku. Ve Švédsku a Dánsku již před 30 lety to bylo docela běžné, že univerzitní mládež bydlila ve společných domovech, kde hoši i děvčata byli na jedné chodbě, dvojice spolu chodily na výlety. Potkali jsme takovou dánskou dvojici velice sympatických lidí, kteří spolu šli na dovolenou tábořit. Měli nabalené tlumoky a ona bude prý vařit a on stavět každý den stan a onniště. To je spíše schválení toho, co se tak jako tak dělo, za společensky přípust-

né. V jiných zemích se to nedá dělat. Ve větších skupinách nebo oficiálních oddílech mládeže se to nedělá. Spíše se to prostě toleruje.

Jsou-li tito lidé šťastní a spokojení je těžko říci. Je všeobecně známé, že skandinávské země mají nejvyšší procento sebevražd na světě a právě mezi mladými lidmi. Také nejvyšší čísla nervové postižených a užívání nervových jedů.

Další potíž je velký věkový odstup mezi vedoucími a mládeží. Průměrný věk cvičitelů a skautských vůdců před padesáti lety byl 28 let. Dnes je 45. Je jasné, že zde nemůže být takové pochopení, jako mezi mladými. Děti utíkají od svých rodičů, protože si s nimi nerozumí a ve výchovných spolicích najdou zase „ty staré“.

Nesmíme zapomenout ani na otázku odpovědnosti. Skauting i jiné sporty byly dobrodružstvím, které očekávalo určit nebezpečí, bez něhož se mládež nemůže otužit a „zmužnět“. Vychovatelé jsou dnes spoutáni závazkem odpovědnosti. Spolky jsou pojištěné proti nárokům rodičů, dojde-li k úrazu a pod. Vedoucí se bojí podniknout cokoli co není bezpečné. A kde je pak výchova k odvaze? Co zbude z celého toho dobrodružství? Čím jsou vedoucí starší, tím jsou opatrnější. A ještě více se bojí, protože mládež je neukázněná a snadněji přijde k úrazu.

V posledních letech nastává obrát a je ho vidět velice jasně na skautském Jamboree v Norsku 1975. Skautské organizace si uvědomily, že i když dávají všechno chlapcům a děvčatům, a více volnosti, méně kázně a méně povinností, počty jdou přece dolů. A to bylo nejdůležitější co se měřilo.

Pochopili, že společnost a její mravní standard se dá zvýšit jenom tím, když podstatná její část, i když to bude nejprve jenom menšina, se zlepší. Výchovné organizace se musí stát opět nejprve výběrovými a teprve, až tu bude pevné jádro lidí, kteří nedovolí, aby standard poklesl, mohou se po nich přibírat i ostatní. Kdo se nechce podrobit minimálním požadavkům, vypadne. Je to plán na několik let, ale je to plán.

Ovšem že se ozvaly hlasy proti. Je to prý nesocialní. Delinkventní mládež potřebuje více výchovy, nežli mládež mravně uvědomělá. Byl jsem na přednášce, kde psycholog vyčítal skautům v Americe, že neberou do oddílů chlapce z polepšoven. Ti prý to potřebují, aby se rehabilitovali. Snad, ale skautské oddíly nejsou na to zařízené, a rodiče se bojí nechat své děti v oddíle, kde je delinkventní mládež. Ta potřebuje jiná pravidla a metody. Skauting se může starat jenom o to, aby se mládež do polepšoven nedostala.

Na Jamboree v Norsku, ale i jinde v Evropě bylo nápadné, že zmizeli neupravení, zanedbaní hipíci i když mladí lidé hodně cestují a chodí v jeans s tlumokem na zádech. Jsou však čisti a chovají se jako turisté. To je patrný obrát k lepšímu.

Hlavní rozdíl byl v tom, že po celou dobu tábora bylo portaráno o bohatý pro-

Z kuchařské knihy starého táborníka

... Hojnost všeho naváříme, občas něco připálíme, to však nevadí, ... zpívá se v té staré junácké písničce. My však chceme být dobrými hospodáři, kteří nepřítvají drahocenným materiálem, a také chceme být právem hrdí na své kuchařské umění. Preto nám přijdou vhod dobré rady, které si zapisujeme do svého zápisníku, ale hlavně do paměti, abychom je ve vhodný čas dovedli uplatnit. Dnes vám přinášíme některé z nich:

Maso k vaření jako hlavní pokrm pořídíme jen do osolené vařící vody, když jsme je před tím důkladně opláchni ve vodě, nejlépe tekoucí. Maso si pak zachová dobrou chuť, je šťavnatější a živiny v něm zůstanou zachovány. Chceme-li z výveru připravit polévku, zeleninu přidáme teprve, až když je maso téměř dovařeno.

Připravujeme-li z masa pouze dobrou polévku, vložíme maso hned do studené vody. Avšak i v tomto případě přidáváme zeleninu teprve tehdy, když je maso již téměř dovařeno. Dlouhým varem bychom totiž zničili cenné biologické látky, obsažené v zelenině.

Maso před vařením nikdy nemáčeme ve vodě, vyluhovali bychom tak z něho zbytečně cenné živiny. Jestliže maso po delším uložení slabě zavání, nebo je-li oslzlé, omyjeme je důkladně v 1 až 2 % roztoku hypermanganu.

Těstoviny vkládáme jen do osolené vařící vody. V pátilitrovém kotlíku vaříme va 4 litrech vody se 3 dkg soli půl kg těstovin. Těstoviny sypeme zvolna do vody a vařečkou je mícháme ode dna, aby se nám k němu nepřilepily. Samotné těstoviny vaříme za plného varu podle jejich druhu a tloušťky — a to kolínka a spaghetti asi čtvrt hodiny, makarony a nudle asi o 3 až 5 minut déle. Uvařené těstoviny scedíme a proleáváme studenou vodou, aby se nám neslepily. Trojvaječné a pětivaječné těstoviny však proleváním ztrácejí chuť, proto je místo proleávání trochu promastíme (Na osobu se počítá do polévky 1 dkg těstoviny, jako příkrm 8 až 12 dkg.)

Příprava zámažky (jíšky). Za sucha zvolna pražíme v míse mouku — jen do hodně světlého zbarvení. Potom přidáváme rozpuštěný tuk nebo máslo. Do omáček dáváme jíšku zhotovenou v poměru 0,5 dkg tuku na 1 dkg mouky, na polévku 0,5 až 1 dkg tuku na 1 dkg mouky.

Brambory loupeme vždy až těsně před vařením, a nemáčeme je dlouho ve vodě. Připravili bychom je o vitaminy. Oloupané či neoloupané brambory vkládáme do horké slané vody, načez je v ní začínáme vařit. Vaříme-li brambory oloupané, přidáváme k nim kmlín. Neoloupané brambo-

gram, výlety, hry, závody, ukázky na štadiónu, takže stále bylo co dělat. A příslušníci jednotlivých národů se stále stýkali mezi sebou a byly ve společných skupinách. To je účelem Jamboree.

Měli jsme příležitost také se sejit se skupinami skautů, kteří přišli na jamboree se jenom podívat jako hosté na neděli. I na nich bylo vidět ukázněnost větší nežli v minulých letech. Většina byla pod 15 let, ale byli mezi nimi i starší.

Závoreň s návratem velké části mládeže ke kázni a starým mravním zásadám objevuje se i osvobození od strachu, že kolektiv je nepřítel, nebo se jim bude smát. Nestydí se za to, že jsou jiní, protože si uvědomují, že jsou lepší. To bylo před

šedesátí lety, když jsme začínali skautovat, také tak. Pochopitelně, že se nám smáli, ale my jsme si byli vědomi toho, že nám závidí. Byli jsme na to pyšní.

Nemůžeme tedy říci, že organizace mládeže zklamaly a že by snad bylo lépe dát se jinou cestou a snažit se zapojit mládež mezi dospělé. To je utopie. Herodt si stěžuje na neporozumění mezi mladými a starými. Oblomov byl napsán před 150 lety. Mládež musí mít možnost stýkat se pospolu a vyžít se tam, mít příležitost rozhodovat se sama a přejímat postupně odpovědné úkoly. Tam kde to dělají dospělí za ni, ničemu se nenaučí a nemůže být spokojená.

Dr. Velen FANDERLIK

V tomto čísle STOPY uverejňujeme aj články zo starších čísel JUNAKA a ČINOVNIKA, ktoré svojou tematikou sú aj pre nás aktuálne

Niekoľko postrehov

Toho roku sa rozbehli skautské tábory naplno. Možno povedať, že takmer každý oddiel išiel so svojimi členmi táboriť, keď už aj nie samostatne, nož tak aspoň s iným oddielom spoločne. A tak vari nebude od vecí, keď si teraz, po skončení týchto vrcholných skautských podujatí, čo-to o nich povieme.

Na táboroch boli poväčšine členovia, ktorí sú v skautingu nováčikmi. To sa výrazne prejavilo i na celom táborovom živote. Mladé dievčatá i chlapci boli neskúsení a aj pri najlepšej snahe vodcov a aj pri najväčšej opatrnosti a dozore dochádzalo neraz k nežiaducim úrazom. Dievčatá alebo chlapci sa porezali nožom, alebo poranili sekerkami či pilami. Bude teda potrebné ešte viac ako doteraz trepezlivo poučovať skautov, ako narábať s týmito, pre skautov jednoznačne nepostrádateľnými nástrojmi. Stále a stále ich treba očič; ako sa správne narába s nožom, sekerkou i pilou a ako sa má, každý z týchto nástrojov, po použití uložiť. Na všetkých táboroch, čo som prešiel žiaľ, toho ich členovia neovládali a tak sa pily i sekerky, ba neraz i nože považovali voľne pohodené po táboriskách.

Mladí skauti i skautky nevedia variť. Je to pochopiteľné, nemali ešte dostatok príležitostí k tomu, aby sa tomuto umeniu naučili. Preto varenie musel vykonávať vodca tábora alebo niektorý iný starší člen, čo mu zabralo toľko času, že sa potom, ani pri najlepšej snahe nemohol venovať vedeniu tábora a jeho programu. Program bol potom naraz nedôstojne dodržiavaný, často sa iba improvizovalo a tak skautský tábor nebol tým, čím by mal byť, najvyššou školou skautskej zdatnosti a školou skautskej praxe. Preto som tej mienky, že i varenie sa pre budúcnosť bude musieť venovať viaceré starostlivosti, aby sa všetci skauti a skautky

naučili aspoň tým najzákladnejším predpokladom tohto umenia. Potom bude mať vodca tábora doista veľmi uľahčenú, i tak už zodpovednú prácu.

Na mnohých táboroch chýbal dostatok odbornej skautskej literatúry. Viem, je jej všeobecný nedostatok, ale i tak si myslím, že pri trochu snahe by si oddiely mohli zakúpiť a potom aj brať na tábor skautské knihy. Členovia tábora by mali viac možností odborne sa skautsky vzdelávať, než a tábor je k tomu jediným miestom.

Toto bol vari tiež jeden z dôvodov, prečo sme na tohoročných táboroch videli aj menej vytvarov skautských rúk a umu, než ako sme boli na to doteraz zvyknutí. Chýbali tam ozdobné predmety, ktoré, i keď sú drobné, robia skautské tábory skautskými táborami. Veď totém nie je jedinou výzdobou skautského tábora.

Na mnohých táboroch chceli skautky a junáci skladať skautské odborné skúšky, stupne zdatnosti i skúšky o Tri orlie perá. Nejasnosť v predpisoch a ich rôznorodé vysvetľovanie spôsobovali nemalo ťažkostí. Bude treba i do týchto otázok priniesť urýchlene jasno.

Mnohé tábory boli priveľké. Mali vysoký počet účastníkov, čo spôsobovalo, že vodca stratil prehľad a nemohol sa svojím sverecom venovať tak intenzívne, ako by mal. V budúcnosti bolo by účelné zvážiť, či poradať takéto „mamutie“ tábory a či radšej neurobíť táborov viac, ale menších. Viem, máme nedostatok vodcov, ale na druhej strane treba uvážiť, že priam mláď, neskúsení vodcovia majú a veľkými táborami najväčšie starosti a ťažkosti, čo ich môže odradiť od práce, do ktorej sa vrhl i takým nadšením.

Iba niekoľko postrehov som nadhodil. Treba, aby sme sa nimi aj dôkladne zaoberali a už teraz pripravovali potrebné k tomu, aby skautské tábory na budúci rok boli lepšie, pre mládež poučnejšie a atraktívnejšie.

Preč vedu oddiel?

Je mně přeš šedesát. V očích mladých junáckých vedoucích čtu často otázku „jak je to možná, že ještě vedaš oddíl, co tě k tomu přivedlo, co tě k tomu vede?“ Přemýšlím o tom, když mne neduh dočasně oddělí od práce.

Za první. Mezi chlapci si nepřipadám tak starý. Mám holá kolena jako oni, lezu po stromech a plavu pod vodou jako oni, zpívám a varím si na výletech jako oni, skotačím s nimi, hraji s nimi hry, zkrátka jsem jako kluk.

Za druhé. Pravidelná práce a činnost oddílu na schůzkách, v tělocvičně a na hřišti i na výletě mne udržuje v dobré tělesné kondici. Lékař mi jednou řekl „turistika a pohyb nejlépe přispívají k dobrému zdraví“.

Za třetí. Tím, že vedu víceletá a junácky, že je nabádám k dodržování junáckých zákonů, hesel, příkazů, chci nechtě jsem vůzán i já sám k jejich naplňování ve svém vlastním životě. Chci jim být vzorem, neboť vidím, že

špatných vzorů mají kolem sebe daleko víc. Nedokázal bych se podívat chlapcům do očí, kdybych něco jiného dělal než mluvil. Tak si uchováвам dobrý morální stav.

Za čtvrté. Stále se učím. Nutí mne k tomu dotazy chlapců „jak to, že lokomotiva jede“, „jak vzniká vítr“, „kde se bere ta voda s nebe“, jak daleko je Andromeda“. „jak nahradíme v přírodě paržel“, „je tato houba jedlá“, „co je to za kámen“, „co je tam v poli za stroj“, „jaký je to mořský“, „jaká je to továrna, co vyrábí“ a podobné. Nelze se tedy dívat, že někdy hledám odpověď v odborných knihách.

Kromě toho se dozvídám od chlapců, jak se chovají morčata, jak se staví silnice, co je to za lokomotivu, letadlo, automobil, podle toho, jakého koučeka nebo zaměstnání má jeho otec.

O škole toho vím někdy možná víc než některý školní inspektor. A to ne-

jen o učitelích, ale o všem, co v ní vfa.

Za páté. Vedení družin, oddílů mně poskytl nejen znalosti organizace a vedení chlapčeských družin, ale dalo mně také zkušenosti v přístupu k různým charakterům. Naučil jsem se uplatňovat fanatiz, svoji osobitost, dovednosti a znalosti v praxi. Bylo mně to dobré i v mém povolání.

Má-li junácký vůdce i dobré junácké srdce, pak není mly, která by ho dokázala na dlouhou dobu vzdálit od práce v oddílu junáckém. I když to dnes vyžaduje sebeodříkání více než tomu bylo dřívě, neboť životní podmínky jsou daleko složitější než dřívě, práce to dává vůdci mnoho hodnot, aniž by si toho byl on sám vědom.

Žel, je dnes také mnoho 30—40letých mužů, kteří si namlouvají, že pro práci s junáckým oddílem jsou už moc staří a že se pro to hodí jen lidé nejmladší. Zapomněli, že junák se „probudil“ výhradně těmi přestárlými kádry, které, mají-li srdce na pravém místě, mohou dát daleko větší záruky správného junáctví nejen dětem samým, ale i naší společnosti.

ry před vařením lůdne vypereme, aby se do nich při vaření nevsákla špína! Zkušeni kuchaři vaří brambory raději předem oloupané, neboť solená voda je lépe prostoupí a získají tak na chuti. Ve slupce vaříme brambory k přípravě bramborového salátu. Beze slupky vaříme i nové brambory — nikoliv však oloupané, ale oskrabané nožem postaveným kolmo k bramboru. Loupaní je u drahých nových brambor velmi nevhodné.

Kdy se co dává do polévky? Do studené vody dáváme nakrájenou očištěnou zeleninu, krupky (3X vyprané), nakrájené syrové brambory, kmín a sůl.

Do vařící polévky přidáváme těstoviny (nudle, kolínka, těstovinovou rýži), lileku, na závěr vaření pak ještě rozetřený česnek, majoránku, popřípadě i trochu polévkového koření tekutého nebo v kostičkách.

Polévka lépe chutná a je masnější, dáme-li si do ní v době varu ohřát uzeniny (párky, vuřty). Napřed je ale důkladně opereme v čisté vodě.

Luštění (hrách, čočka, fazole) se nemohou vařit ve slané vodě — ztvrdly by. Solíme je až po uvaření. Vaření a změknutí luštěnin urychlíme, namáčíme-li je den předtím (od večera) ve studené

Rýže nemá být rozvařena na mazlavou lepkavou kaši, ale má si zachovat svůj zrnitý tvar. Vaříme ji proto dle tohoto receptu: Přebíranou rýži (bez kámenků a příměsí) vypereme dvakrát v horké vodě, jednou ve studené, načež ji zalijeme opět horkou vodou, ve které již rýži vaříme na mírném ohni. Rýže má být při zahájení vaření ponořena 3 prsty pod hladinou. Jakmile se nám lato voda vyvaří, přidáme opět další horkou vodu ve stejném množství a rýži vaříme překrytou poklicí tak dlouho, až změkne. Ještě před koncem vaření rýži osolíme a omastíme kouskem másla.

Cookie:

Generační problém

Porovnání brach historie os. skautingu : řada Pankvč : ponorí se do katakomb, aby nik zima stáhl světlo dne. V podzemí zručíme vřelou páru ročníků. O to je pak větší nával při vynoření. Řídce, vůdčové odstavu a zálopu má ty bouřce věst, než rychnlé lesní školy vyráží absolventy? Naštěstí mas. oči odiskruti. Není to řešení nejideálnější, ale každé ruky je potřeba.

V r. 1948 se rány poměrně rychle zacelily; nuže nebyla tak dlouhá a zanedbána, skautovali bez uniforem jako Kluba (Klub českých turistů) v Klubech Kladeho hlasatele a jiné. Špiclu nebylo tehdy v moudrě tolik.

Těžší to bylo za liberalizace v r. 1968. "Ponor" byl dlouhý. StB mělo zvláštní oddělení na rotování skautingu, stovky čtástaly v bise... A tak v sale Domoviny v Holesšovicích za onoho památného "novou" směřování jsme viděli vedle světlušky i otihojného mlčika. Všichni se radovali a i starší ročníky bylo osobitně přilozit ruku k dílu.

Dobro nám to nevydrželo. Na a krátce nato se objevují přeškrble skautských sirot v Josud svobodném světě. Kdo se jich ujme a kdo jim dá chleba? A tak nenapravitelní romantici z naší řady volají pokoj. Štáfetu je potřeba poponést o nějaké roky dál. Najde to tak rychle, sbubnovat tu skautskou hnsu. Svět je třena jen trochu větší. A už jsou tu první letní tábory. Vím tu je a mluvené tky. Je třeba spustit rábor, rozšírovat řady. Vlast se jednou za rok, to není věru mnoho. Leckde jsou větší soukředění krajany, tedy rodáčky pro další schůzky. Ideální to také není, nekde je třeba vzdát lo - lo km. Ale obětivost tu je.

Klíč se dnes od dnešních ruky - Kdo přece se postavil. Ale zpátky můžeme jen jít out, hledět se musí varad ...

Prvním úkolem je bylo úskat a vyhodovat kair ráboru i vůdem oddílů a mládež generace. To je také princip skautingu, aby hoch a děvče nepotřevalo nějaké poručnictví, byl do ně mluvené a i rozřetovan, se strany do ně. Ideální věkový odstup mezi skauty a vůdem nemu být příliš velký, aby vedoucí byl považován sríše za staršího a zkušenějšího kumará, ale ani příliš malý, aby vůdce měl potřebu respekt a být už určitou životní moudrost.

Z vlastních rozporů vznikají, z vládní a světlušky při jímání a jímání a jímání poměrně lonře (mají spoi, opravny a moudři). U skautek trvá toto příj. - - -

u skautů. Ti jsou dříve kritičtější a kurážnější ve vlastních experimentech.

Dnes máme už řádečku skautů a skautek v roverském a těsně předroverském věku, kteří absolvovali i čtyři naše letní tábory, kteří se zúčastňují celoroční činnosti a kteří - a to je hlavní - mají chuť, elán a odvahu samostatně pracovat a předávat mladším své zkušenosti. To je potěšitelné. Tuto iniciativu musíme všemožně podporovat. Mluvíme teď o Švýcarsku, kde máme ovšem trochu náskok, protože jsme tu dříve začínali. Řečené čiperniky máme ve všech čtyrech oddílech. Medvědi a Effretikonští si umí sami připravit a vést oddílové či družinové schůzky, iaktěž bernští Zálesáci. Příprava, organizace a vedení tábora je ovšem záležitost náročnější, zde budou dospělí ještě nějakou dobu ve vedení. Moudře taktíků při budování táborových staveb se budou stále menšit a i maminky v kuchyni se stane vzácností. Přítomnost alespoň jednoho vedoucího odřekauta vyplývá z našich závazků ve statutech, parafovaných našim a švýcarským vedením. Tyto statuty nám umožnily koedukaci, Švýcarům tehdy neznámou /teprve nyní dělají několik pokusů/.

Hlavní úkol činovníků bude spočívat ve výuce. Jednou institucí přitom mohou být krajánkové, jak jsme je už při táborech 76 poznali. S přesně připraveným programem v dohodnutých termínech. Rovněž na oddílových schůzkách a výletech se musí občas objevit praskaut a vysvětlit náročnější obory ze stupňů zdetnosti a odborek.

Nyní bude hodně práce s definitivním zněním Stezek a hlavně se setavením toužebně očekávaných rukovětí pro řáde a mladé vedoucí.

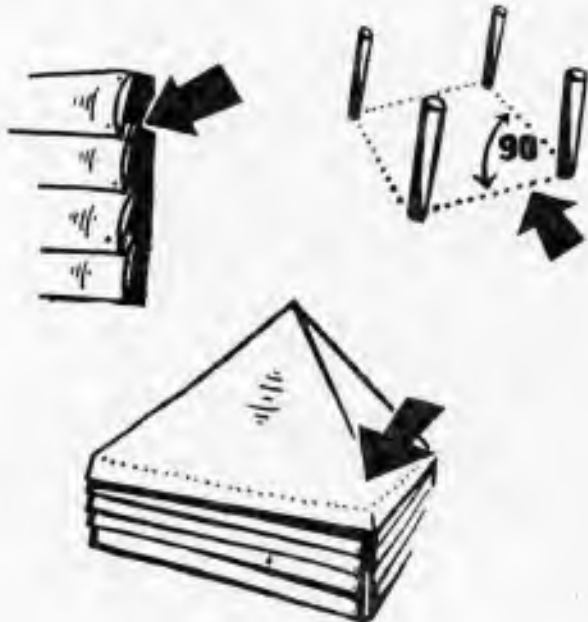
Musíme též centrálně připravit více rádcovských kursů a začít již s vydáváním skript pro korespondenční lesní školy. Doukud jich nebudeme mít dost, doporučuji všechny kursy pro asistenty pracovníků a mládeži které pořádá římský Velehrad v Gsies v již. Tyrolích. Příští tematika je táborová praxe přednášená odborníky na slovo zvatými poslední červencový týden 1977.

Rovněž doporučuji gilwelské kursy, patenty a licence při národních svazech. V našich oddílech ve Švýcarsku je jejich absolvování danou podmínkou, jejíž plnění u mne občas urgují. Z naší omladiny již i hoch a 2 dívky těmito kursy prošli. Uábornost je předpokladem předání žezla.

Práce pro oldskauty bude pořád dost. V dohlednu je jakýsi "Svaz přátel Junáka". V pckynech pro zakládání oddílů se nazývá Vorstand - představenstvo. Je to aktivní instituce, která je nápomocna oddílů s hospodářstvím, propagací, školením atd. Je volena. Jejím členem je vůdce oddílu, který je přítomen schůzi, ale její usnesení nemusí být pro něho závazná.

STAVÍME SI PODSADU

... vlastně ji teprve budeme stavět a musíme se na to hlavně dobře připravit. Vždyť náš stan na podkladě bude našim přibýtkem po celou dobu táhore — ložnicí a někdy i ubytovacím pokojem, místem, kde přijímáme návštěvy, a proto chceme, aby nám nejen sloužil, ale byl i naší vizitkou!

Podsadu s krajínkem, která jsou nejlépe československou výrobou a svým vzhledem sahají do nejranějších dob našeho jurtovní, jsou mezi našimi kůly nejrozšířenější a nejoblíbenější. Mají svůj půvab a dodávají našim táborům nezapomenutelný charakteristický ráz.

Nejlepší krajínky jsou lakové, jejichž průřez má tvar kruhové šišky — jsou u krajů tenké, a můžeme je proto klást přes sebe tak, aby se nám jejich kraje pěkně překrývaly (jako tačky na střeše) a stěna podsadu získává při tom pěkně tenké již při výběru na pile na to dbáme a současně se snažíme dostat krajínky pěkně rovné.

Při stavbě podsadu platí zásada „Dvakrát měř a jednou řeš“. Zkušenější chlapci musí pomáhat ochotně mladším radou i při kládem.

Podsadu stavíme tak, že na staveništi vykolikovaném podle pokynů vedoucího a rádců zarážíme co nejpěkněji rohové kůly. Jejich spojení musí tvořit pravý úhel a také jejich vzdálenost musí být přesně. Stanová plátna přesahuje 5–10 cm přes stěnu, jejíž sílu musíme připočítat k větší straně kůlu.

Proto nejprve zasadíme rohové kůly do jamek po kolících, zlebka je zatlučeme a zkontrolujeme jejich vzdálenost a pravý úhel. Teprve pak zarážíme dřevo, do hloubky asi 30 cm. Stejně kontrolujeme ještě před konečným dorážením, jestliže ve nám vrcholek kůlu pod nárazy palice rozštěpil, zatlučeme jej pěkně rovně ostrou pilou, počítáme s tím však již při zatlučení kůlu, abychom dodrželi stanovenou výšku podsadu. (Malá rada: Aby se nám kůl při zatlučení nevychýlil, tlačeme na něj střípavě s úhlem protilehlých stran.)

Stejně si počínáme při zatlučení kolíků pro vrátka, která umístíme s ohledem na uspořádání vnitřku stanu buď uprostřed stěny, nebo při okraji, vždy ale tak, aby vrátka směřovala na táborové „náměstičku“. U nižších podsad (šetříme-li materiál) nemusíme někdy vrátka ztenčovat.

A pak již začneme s přiloukáním krajínků pěkně odspodu. Děláme na jejich správné přesahování, aby nám do stanu nezalézalo při dešti, a přiloukáme je (nejlépe ve dvojici současně na obou stranách) hřebíky o délce 5–6 cm.

Pozor na chyby, které se při stavbě podsad nejčastěji dějí! — Rohové kůly nejsou zatlučeny přesně do rohu — některé

vybočují příliš dvanáct nebo ven mimo půdorys stanu. Stěny podsadu pak nevstávají pravý úhel a plátno stanu nelze dobře vypnout!

— Kůly se zatlučkají bez ohledu na přesahování okrajů plátna a podsadu je pro stan příliš velká. Kůly proto nezarážíme přesně do rohu skutečného půdorysu stanu (plátna), ale o sílu stěny a kůlu dvanáct!

— Zapomíná se na zapuštění stěny podsadu podklad do země a do stanu pak zatéká spodem.

Stavíme-li podsadu pro stan (chceme vojenskáho typu, kládeme poslední krajínku přes ostatní šišky jako přesahující okrajovou stříšku a připravujeme ji s konstrukcí (tyčkví), která drží stan. Tím se předchází zatékání drahou vodou olivok. Zvláštní kapličkou je vyplnění stanu za konstrukcí s latěčkami, které si přivezeme s pily, nebo na lakové pruty. Jan ve velké nouzi stavíme dvanáct stanu podsadu, která nám zabírá ten nejcennější prostor. V posledních letech se používá i dvouvných podsad „kostíků“ (viz obr.), tábor pak nabývá vzhledu více „indianského“.

Ještě před vstavením horní kostry stanu děláme konstrukci postele, při níž a výhledem používáme rohových kůlů. Látko neděláme příliš nízké, abychom se nedostávali do blízkosti vlnků země, ani příliš vysoké, abychom neměli stanová plátna blízko ohřívá. Plocha, na níž uložíme, bývá s krajínkami, prkny nebo tvárnými kládami po délce, čímž docílíme lepší pružnosti při línání průběhu zemeštiny kolíkem umístěným uprostřed, jako palci přiblížíme podélné prkénko, které zabírá kládouvné slámku. Jiné možnosti pro uspořádání látek jsou samozřejmě na našich obrázcích jsou to zejména látko vyplněné s provazů nebo popruhů, látko s plachtovinou a indianské látko z prutů, která ve spojení se slámkou nám skýtá pohodlné spaní. I když je jeho stavba trochu pracnější.

Pod látkem si s kulatiny nebo s odpadkových krajínků sbíráme rohy, na která ukládáme ohně, kufřík, nebo vše ostatní, co není příliš do styku s vlhkou půdou.

K zařízení stanu patří nezbytně síčky a poličky, na něž odkládáme věci denní potřeby (pěkně uvozené). Zde poněkud buď pole tvoříme fantazii jednotlivých táborníků, nebo zařídíme vše pro celý tábor jednotně. Síčky a poličky nemusí být nikterak velké, pořádek a úpravnost na nich jsou však nejlepší úroveň stanu.

Usvětlování stanu svíčkou má na svědomí již nejednu propálenou celtu, a protože jeho náhrady jsou zatím ještě hodně budoucností, vyrábíme si do stanu pěkný a bezpečný svícen — buď samostatný, nebo s práškovou plechovkou od konzervy.

Důležitou součástí stanu jsou i raménka, která zavěšujeme na nejrůznější závěsy od vrcholů střešové konstrukce. Oplátnili se zejména při několikaletém dešti k oděvu oděvu.

Na našich táborech vzniká neustále mnoho vynálezů, zlepšováků, která by dobře posloužila i ostatním. Například nám o nich!

